ДЗВОНИ ЛЕМКІВЩИНИ

№2 (49)
березень-квітень 2005 р.

Газета заснована
29 квітня 1994 року

ЧАСОПИС ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

ШАНОВНІ КРАЯНИ, ЧИТАЧІ І ДОПИСУВАЧІ «ДЛ»

Звертаємося до Вас з проханням підтримати відзначення ювілейного 50-го числа газети «Дзвони Лемківщини» вашими статтями, думками і пропозиціями. Хочемо спільно підсумувати 11 років праці над часописом, визначити наші завдання на найближчу перспективу. Жодне періодичне видання не може існувати без зворотнього зв'язку.

Нас цікавить Ваша думка про часопис, оцінка його діяльності, вплив на громадську свідомість лемків.

Просимо відповісти на такі питання:

1. Чи задовільняє Вас зміст часопису?
2. Художнє оформлення, макетування і верстка часопису.
3. Кількість, якість і змістовність фотографічного матеріалу.
4. Ваше ставлення до «Лемківскої сторінки».
5. Мовна дилема: пропорції між українською літературною мовою і лемківською говіркою.
6. Проблеми розповсюдження часопису. Ваші пропозиції.
7. Чи доцільно збільшувати вартість одного примірника газети?

З пам'яттю про минуле і вірою в майбутнє – дякуємо!

Редакція.

НАШІ В КИЄВІ

Майдан Незалежності, грудень 2004 р.

Зліва направо: Андрій Тавпаш, Олег Микита, Степан Майкович, Михайло Секела, Іван Щерба, Володимир Ардан, Володимир Ропецький, Володимир Шуркало.

Фото А. Тавпаша.

ХРОНІКА НОВИН

Засідання Президії СФУЛО

4-6 березня делегація членів Президії СФУЛО з України перебувала у Польщі. По дорозі до с. Святкова Велика, де мало проходити засідання, керівництво лемків завітало до архиєпископа Адама (Олександра Дубця) у Сяноку. Відтак, наступного дня зробило мандрівку в Криницю. Після повернення відбулися засідання з участю членів Президії з Польщі і Словаччини (Європейський континент) і запрошених.

Україну представляли проф. Іван Щерба – голова СФУЛО; Олександр Венгринович – голова ВУТЛ, Ігор Дуда, Степан Майкович, Стелла Миронченко, доц. Володимир Ропецький, Михайло Секела, Андрій Тавпаш, Юліян Френчко, Володимир Шуркало.

Об'єднання лемків Польщі – Стефан Гладик, голова ОЛП, заступник голови СФУЛО; Олександр Маслей, Петро Чухта, Петро Шафран, Василь Шлянта.

Союз Русинів-Українців Словаччини – Іван Лаба, голова СРУС; Павло Богдан, акад. Микола Мушинка, д-р Мирослав Сополига.

Порядок денний:

1. Статутна діяльність СФУЛО за 2005 рік.
2. Проблема реєстрації Статуту СФУЛО в Україні.
3. Відзначення 60-их роковин депортації українців з етнічних земель Лемківщини.
4. Діяльність суб'єктів Федерації за 2004 рік.
5. Видання «Історії Лемківщини».
6. Світовий Центр Лемківства в Києві.
7. «Лемківська Академія – 2005».
8. 3-я Міжнародна конференція «Проблем-

примірника газети?

З пам'яттю про минуле і вірою в майбутнє – дякуємо!

Редакція.

Зліва направо: Андрій Тавпаш, Олег Микита, Степан Майкович, Михайло Секела, Іван Щерба, Володимир Ардан, Володимир Ропецький, Володимир Шуркало. *Фото А. Тавпаша.*

СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

(Канада, Польща, Словаччина, США, Україна, Сербія і Чорногорія, Хорватія)

№12 від 30.01.2005

Прем'єр-міністру Юлії Тимошенко

Вельмишановна Пані Прем'єр-міністр!

Президія Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань сердечно вітає Вас з обранням на найвищу посаду в Україні.

Ми свідомі з того, що Вас очікує нелегка праця з відновлення справедливості, свободи та покращення життєвого рівня наших громадян.

Впродовж багатьох років, лемки-українці, котрі були депортовані зі своїх споконвічних земель виборюють собі моральну та матеріальну компенсацію за збитки, завдані існуючими на той історичний час тоталітарними режимами. Велику надію ми мали на владу, котра прийшла після проголошення Незалежності України в 1991 році. Але наші спілкування, особливо з тогочасною Адміністрацією Президента України, не дали позитивних наслідків. Тим не менш, слід віддати належне заступнику Міністра закордонних справ Антону Бутейку, котрий один з перших перейнявся нашими проблемами. Ми також вдячні і пану Анатолію Зленку, котрий прийняв делегацію Президії СФУЛО та допоміг у розв'язанні низки питань, що були пов'язані з проведенням III Конгресу СФУЛО у м. Києві 2002 року.

Президія СФУЛО найбільш співпрацювала з Комітетом національних меншин та міграції, службовим обов'язком котрого було вирішення проблем чисельних етнічних груп та національностей нашої держави. Серед п'яти Голів цього Комітету, що передували нинішньому, ми в останні два роки нарешті знайшли людину, а саме пана Москаля Г. Г., котра не тільки серцем відчуває наші проблеми, але і значну частину їх вирішує.

Хочемо через новостворений Вами Кабінет Міністрів передати сердечну подяку за ті діяння, котрі пану Москалю вдалося осягнути за час перебування на тій високій посаді.

З повагою

Голова СФУЛО, професор Іван ЩЕРБА.

ЛЕМКІВЩИНА: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ І СУЧАСНОСТІ

До двох масових українських загибелей у XX сторіччі – запланованого голоду в Україні в 1930-их роках та багатомільйонних втрат українського народу в Другій світовій війні і після неї, зокрема в часі боротьби УПА, долучилась третя, регіональна – масова депортація Лемківщини. Кого і що не було знищено раніше, силою виселено завдяки злочинній співпраці польського і совєтського урядів. Значна частина краю й досі стоїть облогом. Ця «нічия земля» залишилась у пам'яті одвічних мешканців та їхніх нащадків.

Сотні, а може й тисячі написаних статей, досліджень, спогадів на тему депортації українців з Надсяння, Холмщини і Лемківщини. Чому це сталося? Відомо. Сумнозвісна сталінська доктрина «нема людини – нема проблеми» була спрямована на українців тогочасної Польщі з єдиною метою – позбутися на території післявоєнної Польщі автохтонного українського населення згідно з політикою і практикою нетерпимості стосовно національних меншин.

Використовуючи боротьбу з УПА, як причину застосування збройного насильства супроти цивільного населення Лемківщини, варшавський і московський уряди вирішили позбутися лемківської гілки українського народу, вигнавши людей з-під рідних стріх і розселивши їх малими групами в різних областях України, а після 1947 р. – на західні і північні землі Польщі між польським населенням, як злочинців без громадянських прав, з метою їхньої швидкої асиміляції і полонізації. Лемківщина залишилася без свого предковічного власника і господаря – лемківського ґазди і ґаздині, а вікові надбання етнічної культури лемків опинились без їхніх опікунів, адже їх не можна було переселити з людьми.

За 60 років зруйнувала чимало сама природа, а багато свідомо знищили людські руки. Тодішня польська влада була зацікавлена у тому, щоб замести за собою сліди злочинів, тому в Низьких Бескидах руйнувала пам'ятки лемківської культурної спадщини.

На сучасному етапі з кожним роком залишається все менше слідів української цивілізації на Лемківщині. Подібна ситуація на всіх українських етнічних територіях під Польщею. Унаслідок полонізації змінені назви поодиноких лемківських сіл, що залишилися. Адже відомо, що більше 70 наших сіл не існує (із 320 за статистикою 1935 р.), а ті що залишились мають дуже приблизний вигляд лемківського села, лемківської говірки тут не чути. Коли ж до цього додати факт, що на згарищах багатьох сіл тепер ростуть ліси і немає в них нащадків лемківських автохтонів, то це витворює доволі сумний образ нинішньої Лемківщини. Заростають і самі дороги, якими їздили предковічні господарі цих земель, а біля доріг нищаться каплички і хрести, до яких наші батьки і дідусі хрестилися. Ніхто не опікується цвинтарями, а часто й вони стають жертвами грабунку, вандалізму й нищення українських написів.

Поодинокі вчені пишуть, для годиться, про потребу охорони і збереження матеріальної і духовної культури лемків. Навіть є приватний лемківський музей в селі Вільховець біля Дуклі, зорганізований поляком. Владою майже нічого не робиться. Ми мусимо самі про себе дбати, боротися, нагадувати про себе урядам двох держав, що ми не покидали добровільно свою Лемківщину, що ми хочемо залишатися лемками, хочемо відродити свою культуру. Поза територією Лемківщини це надзвичайно трудно. Безповоротно втрачена мова, матеріальна культура...

Якось я сказав, що наше відродження почалося з повернення Епіфанія Дровняка в Криницю у 1947-48 рр. Відомо, що його виселяли чотири рази, а він весь час повертався пішки за сотні кілометрів, босий і голодний.

15 червня 1956 р., через дев'ять років після акції «Вісла», група українських патріотів почала випуск газети «Наше Слово», з 23 червня 1957 р. додаток до газети – «Лемківське Слово», потім – «Лемківську сторінку». Ці факти говорять про безмежну любов до свого, що ми незнищенні. І, не дивлячись на 60-літню відстань, ця любов не згасає. Сьогодні за Лемківщиною тужать покоління, народжені в Україні, на заході і півночі Польщі. Однак, справжнє відродження може відбутися тільки на етнічних землях Лемківщини. Що для цього потрібно? Перше: визнання Україною і Польщею акту депортації лемків 1944-1946 рр. та акції «Вісла» незаконними і злочинними, як етноцид проти українського народу. Друге: створити механізм повернення бажаючих на Лемківщину, Холмщину, Перемищину. Польська держава повинна

Продовження на стор. 2.

5. Видання «Історії Лемківщини».
6. Світовий Центр Лемківства в Києві.
7. «Лемківська Академія – 2005».
8. 3-я Міжнародна конференція «Проблеми етнічного відродження Лемківщини» в м. Криниця 2005 р.
9. Організація засідання Президії СФУЛО в 2005р.
10. Різне.

Колеги привітали Олександра Венгриновича з минулим 65-річчям від дня народження.

Засідання вів проф. Іван Щерба – голова СФУЛО.

«Лемківске Пущаня»

12 березня. Чортків. Напередодні Великоднього посту у «Лемківській світлиці» проводилася традиційна забава – «Пущаня». Були запрошені члени правління, активісти, учасники ансамблю «Яворина» з Чорткова, вокальних колективів зі сіл Стара Ягільниця і Нагір'янка. Серед гостей – Олександр Венгринович – голова ВУТЛ, Ігор Дуда – редактор газети «Дзвони Лемківщини», Лариса Сорока – член правління обласної організації, Рута Сардига – голова осередку с. Жовтневе Тернопільського району, Іван Пласконь і Мирон Савка – голови товариств «Лемківщина» з Копичинець і Хоросткова.

Забаву вів голова районної організації ВУТЛ Павло Гербут.

Гості поклали квіти до пам'ятного знака депортованим українцям з Польщі.

Звітні збори

3 квітня. Тернопіль. В актовому залі Тернопільського кооперативного технікуму відбулися Звітні збори Тернопільської обласної організації ВУТЛ. Присутні біля 120 делегатів – голів і активістів районних організацій і сільських осередків «Лемківщини».

На порядку денному стояли питання:

1. Звіт голови обласної організації ВУТЛ. Доповідав Олександр Венгринович.
2. Звіт голови Контрольної комісії. Доповідала Леся Бурякова.
3. Про проведення 3-го з'їзду ВУТЛ 1-2 жовтня 2005 р. у Тернополі. Інформував О. Венгринович.
4. Вибори делегатів на 3-ій з'їзд ВУТЛ.

В члени правління одноголосно кооптовано Юрія Венгриновича.

О. Венгринович відповів на запитання присутніх.

Головував на зборах Ігор Дуда – перший заступник голови обласної організації ВУТЛ, редактор газети «ДЛ».

Продовження на стор. 2.

Закінчення.

ЛЕМКІВЩИНА: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ І СУЧАСНОСТІ

матеріально відшкодувати потерпілим і надавати бажаючим землю, ліси для господарювання.

До речі, в Польщі вже є два прецеденти повернення лісу. Об'єднання лемків у Польщі опрацювало правничу експертизу про повернення державою майна депортованим за акцією «Вісла».

22 жовтня 1994 р. учасники наукової конференції у Львові, присвяченій 50-річниці депортації, прийняли три документи:

1. Ухвала учасників Днів Пам'яті і Скорботи, присвячених 50-річчю початку депортації українського населення із споконвічних українських земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя.

2. Звернення до Президента і Голови Верховної Ради України.

3. Звернення до Президента і Сейму Польщі.

Усі документи містять 16 пунктів з проханнями і вимогами до президентів і урядів обох держав. Але жодного пункту за десять років не виконано! Натомість багато ініціатив з'явилося саме у громадському русі. Ось деякі знакові події.

У листопаді 1969 р. у Львові створена хорова капела «Лемківщина», котра заявила про лемків на весь світ. У 1988 р. група патріотів заснувала товариство «Лемківщина». Це було перше у Львові, а може і в Україні громадське об'єднання, створене за ініціативи громадян без «направляючої і керівної ролі партії». У 1988 р. ще ніхто не міг подумати, що імперія незабаром розвалиться. За нашим прикладом почали виникати товариства євреїв, вірмен, поляків. Організувалися товариства «Надсяння», «Любачівщина», «Холмщина». Започаткували свою діяльність товариства «Лемківщина» в Тернополі, Івано-Франківську і в багатьох районних містах Західної України.

У 2003 році зареєстровано Всеукраїнське товариство «Лемківщина» (ВУТЛ), яке заговорило про себе на повний голос. Голова товариства О. І. Венгринович є талановитим, енергійним і дієвим організатором. Під його орудою, при активній допомозі керівників Львівської та Івано-Франківської обласних організацій В. А. Ропецького, С. С. Криницького, редактора газети «Дзвони Лемківщини» І. М. Дуди та інших, ВУТЛ досягло значних результатів: внесено доповнення до Закону України «Про статус учасника війни», розроблено Програму етнічного відродження Лемківщини, ставиться питання про безвізовий перехід кордону уродженцями Лемківщини та їхніми прямими нащадками для відвідання рідних місць, могил предків. У м. Монастириськ на Тернопільщині проходять щорічні Фестивалі лемківської

ПРЕЗИДІЯ СФУЛО (Європейський континент) у ПОЛЬЩІ

4-6 березня 2005 р.

Фото для історії. Члени Президії СФУЛО з України, Польщі і Словаччини в с. Святкова Велика, п-т Ясло. 5.03.2005 р. Фото І. Дуди.

...ди кордону уродженцями Лемківщини та їхніми прямими нащадками для відвідання рідних місць, могил предків. У м. Монастириськ на Тернопільщині проходять щорічні Фестивалі лемківської культури, а місту надано статус Центру лемківської культури в Україні.

Сьогодні лемківські організації стоять в авангарді культурного розвитку та сподвижницької праці на благо рідного краю.

Ярослав ШВЯГЛА,
член Колегії ВУТЛ, м. Львів.

У гостях в архиєпископа Адама (Олександра Дубця), м. Сянік.

Члени Президії СФУЛО з України в м. Криниця.

Закінчення.

ХРОНІКА НОВИН

Колегія ВУТЛ

8 квітня. Монастириськ. У Музеї лемківської культури відбулося позачергове засідання Колегії ВУТЛ, в якому взяли участь Олександр Венгринович, Ігор Дуда, Володимир Ропецький, Степан Криницький, Михайло Тиханський. Запрошені Наталія Собкович – головний спеціаліст обласного управління культури, Оксана Будна – голова районного товариства «Лемківщина».

Голова ВУТЛ О. Венгринович інформував про поточну діяльність товариства. Кожної суботи буде наданий прямий ефір радіо «Українська хвиля» для «Лемківщини».

Присутні обговорили проблеми статусу музею, кошториси витрат, функції Наглядової ради, оглянули діючу експозицію.

Відтак Колегія виїхали на місце проведення Фестивалю – урочище Бичова. Обговорено ряд господарсько-організаційних питань.

Засідання правління

24 квітня. Тернопіль. У «Лемківській світлиці» відбулося засідання правління обласної організації ВУТЛ та оргкомітету Фестивалю. На порядку денному стояло одне питання:

Проведення VII Всеукраїнського Фестивалю лемківської культури в Монастириську. Брали участь 13 членів правління і кілька запрошених. Засідання вів голова Олександр Венгринович.

Обговорювалися наступні питання:
– фінансування Фестивалю;
– ведучі і староста свята;
– оформлення Музею лемківської культури;
– випуск друкованої продукції (афіші, запрошення, програми, грамоти, візитки);
– господарсько-технічні проблеми;
– інформаційно-рекламне забезпечення;
– ночівля учасників і гостей;
– сувеніри для учасників і гостей;
– хід-парад від Будинку культури;
– організація охорони;
– екологічні проблеми.

Долі людські

ЗУСТРІЧ ЧЕРЕЗ 60 ЛІТ

Я народилася в селі Ганчова Горлицького повіту. Самого виселення не пам'ятаю, але спогади моїх батьків і рідних залишили важкий слід у моїй дитячій душі. Вони тривожитимуть мене до кінця життя.

У нашій хаті не було дня, щоб не звучала фраза: «В нас – дома». Життя поділилося на дві частини – до і після. Для моїх батьків життя після переселення назавжди залишалося тимчасовим і домівка також. У батьків (особливо у мами) завжди жевріла надія на повернення. Хотілося зустрітися зі своїми рідними. В Польщі залишилися чотири сестри, три брати, баба і син. Через два роки вони були вивезені на німецькі терени, на Шльонськ. До кінця життя мамі так і не довелося зустрітися з ними. Пам'ятаю її слова: «Якбы-м мала крыла, то бы-м полетіла хоц на хвильку, жебы хоц раз ся на них посмотрити». Страждання і біль, холод і голод, постійні турботи про наше життя, рано звели її в могилу. А була вона сильною і мужньою жінкою.

З розповіді старшого брата знаю, що нас виселили 2 червня 1945 року після закінчення польових робіт. Люди тільки почали відходити після пережитої війни. Поверталася з Німеччини молодь. А тут нове лихо. Людей зі своїх рідних, з діда-прадіда обжитих земель виганяють! В хату вдерлися троє озброєних військових, викинули речі на подвір'я. Поводилися ніби з бандитами. На воза навантажили найнеобхідніше. Нас було – тато, мама, шестеро дітей і старенький дідо, який мав 98 років. Стояв плач, крик, ревла худоба, вили собаки. Залишали рідну хату, птицю, інше добро, нажите тяжкою працею. Розривалися родини: одні їхали, другі залишалися. Коней забрали, тому батько запряг корови. Конвоїри супроводжували валку до Забужа. Там навантажили у товарні вагони або відкриті платформи, де разом із худобою їхали люди. До Самбора везли протягом двох тижнів. У Самборі перевантажили на совєтські вагони і повезли на Кіровоградщину. Везли два місяці. Їли, що довелося. На деяких станціях діставали трохи кукурудзи. Худобу годували на довгих зупинках, якщо вдавалося щось вкосити. Худоба хворіла. Людей голодних і виснажених скинули на станції Мала Виска, потім розмістили в якихось халупах у селі Злинка. Хоч місцеві люди прийняли переселенців дуже щиро, лемки не змогли прижитися в колгоспах і почали вертатися на Захід, на Тернопільщину. Наша родина приїхала у село Великий Ходачків, де жило багато односельців. Спочатку жили в хаті з глини, в якій була половина даху. За якийсь час звели власну хату, тут проживаємо і сьогодні.

У 1998-2000 роках я відвідувала рідне село, гору Явір і капличку, де з'явилася Матір Божа. Згадувала сльози моєї мами. Їхала автобусом «Горлиці-Висова». На моїх щоках були росинки-сльози. За вікном пролітало до болю щось знайоме і рідне. Ніби я тут прожила сотню літ.

В селі мене засипали питаннями:
– Вы сте з Росиі певно?
– Ци є іщы ваша хыжа?
– Певні зацво ся вам без своіх гір?

Відповідала:
– Я ту рождена. Мам выконати мамин заповіт:
1. Вклонитися церкві, бо-м в ній хрещена.
2. Принести води зо студні од Явора.
3. Нарвати квіток на луках і горах. Найти могыли родины і покласти іх.

Люба АСТРЯБ-ВАНДЗЕЛЯК,
с. Великий Ходачків Козівського р-ну на Тернопільщині.

Радіо «УХ» – прямий ефір

Починаючи з 9 квітня, щосуботи з 17.00 до 18.45 год. жителі Тернополя та області мають можливість слухати радіопередачу «Дзвони Лемківщини» на «Українській хвилі» (101 FM). В прямому ефірі виступають ведучі Олександр Венгринович – голова ВУТЛ та Ігор Дуда – редактор газети «Дзвони Лемківщини» і директор Художнього музею. Координатор програми – Галина Вербицька.

Протягом квітня було проведено чотири радіопередачі:

1. Історія Лемківщини: минуле і сучасність. Вступне слово І. Дуди.

2. Депортація українського населення з території Польщі в 1944-46 рр. Вступ зробив О. Венгринович.

3. Духовна культура лемків. У студію запрошений о. Павло Репела – віце-ректор Тернопільської вищої духовної семінарії імені Патріарха Йосифа Сліпого.

4. Писанкарство: легенди, орнаменти, техніка. Запрошена Ярослава Бережнюк – писанкарка, заступник голови обласної організації ВУТЛ.

Ведучі і гості студії відповідали на численні запитання радіослухачів – лемків і нелемків.

Радіопередачі проводилися за підтримкою торгового центру «Орнава» у Тернополі та мецената Степана Рубая.

Повернуті імена

Іван Констанкевич, м. Львів.

Отець Іван КОНСТАНКЕВИЧ (1859-1918) – релігійний і громадський діяч української діаспори в США 1893-1918 рр.

Закінчення. Початок у №1 (48).

Першими людьми з інших місцевостей, які прийшли до о. Волянського, були українські емігранти з Шамокіна. Вони просили взяти їх під свою опіку, на що він радо погодився і вже в грудні 1884 року в Шамокіні відбувалися Богослуження, вінчання та хрещення дітей. Проходили вони в приміщенні місцевої школи або у приватних домах. Тому саме цей рік вважають роком початку організованого релігійного життя українців в Шамокіні. До цього часу українські емігранти, поселені в Шамокіні та околицях, свої духовні потреби задовільняли в місцевому польському костелі латинського обряду, парох якого Каліновський прихильно ставився до українців, завдяки чому відносини між польськими та українськими емігрантами були досить дружніми. Проте з приїздом о. Волянського всі українці покинули костел, що викликало невдоволення пароха та польського населення.

З прибуттям більшого числа емігрантів виникла потреба побудови власної церкви, але приступити до такої поважної справи було важко, не маючи уповноважених людей чи органу. Тому 20 травня 1888 року група активістів зібралася в місцевості Екселзіор і вирішили заснувати Братство Свв. Кирила і Методія, яке взяло б справу будови церкви в свої руки. Перше зібрання Братства було призначене на 21 червня 1888 року, головою було обрано Теодосія Талпаша, членами стали 43 особи. Було вирішено негайно розпочати збір коштів на будівництво церкви в Шамокіні. Гроші збирав Іван Глова, які потім передавав о. Волянському. Вже у листопаді 1888 року було закуплено земельну ділянку та розпочато будівництво. Церква мала бути дерев'яною, будували її українці, які закінчивши роботу в копальнях, поспішали на будову. Будівництво закінчили наприкінці 1889 року. Посвятив церкву наслідник о. Волянського в Шенандоа – о. Константин Андрухович 23 серпня 1890 року.

На жаль, через брак священиків Шамокінська парафія не мала свого постійного пароха. Час від часу доїжджали священики з сусідніх місць – о. Константин Андрухович та Кирило Лавришин з Шенандоа, о. Августин Лавришин з Маганой Сіті та о. Григорій Грушка з Джерсі Сіті. У 1890 році священиком став о. Теофан Обушкевич, однак через вісім місяців він переїхав до Олифанту. Шамокін знову залишився без ли, що вона буде оцінена дуже дорого. Проте з допомогою пароха храму о. Коха, о. Івану Констанкевичу вдалося викупити цю ділянку за відносно невелику ціну.

Оскільки парафія не володіла значними коштами на будівництво нової церкви, а навіть мала борги, тому в жовтні 1904 року було вирішено відпродати незалежній польській парафії стару церкву, дзвони та парафіяльний будинок. Виручені гроші частково було використано на погашення боргів та купівлю нового парафіяльного будинку. В цьому будинку було видалено деякі внутрішні стіни, перероблено його, прикрашено і там відбувалися Богослужіння. В іншій частині дому мешкав о. Констанкевич.

Потрібно було мати неабияку сміливість, щоб проводити такі трансакції при порожній церковній касі. Та о. Констанкевич вірив, що з Божою допомогою та прихильністю вірних йому вдасться виконати свої зобов'язання і побудувати храм, про який мріяв. Він був впевнений, що коли розпочнеться будівництво, люди поспішать зі щедрими пожертвами. Поки що необхідно було відтермінувати виплату боргів банкам, спілкам гірників, товариствам та поодиноким громадянам. Банки вимагали поручителів для позичок грошей, тому в заставу було подане особисте майно о. Івана Констанкевича та членів Церковної Ради – І. Глови, О. Шаршоня, Ю. Копистянського, Д. Карпяка, М. Тиханського, І. Новака та ін.

Того ж 1904 року о. Констанкевич доручив архітектурній компанії «Луціф енд Гов» з м. Джерсі Сіті (шт. Н. Дж.) розробити проект величного храму у візантійському стилі. Будівництво церкви з граніту було доручено будівельній компанії «Іст енд Ломбер Ко». Розпочалось будівництво наприкінці 1904-го і тривало до кінця 1905 року. Незабаром Богослужіння відбувалися в церковній залі. Церкву поблагословив 29 жовтня 1907 року перший український єпископ в Америці Сотер Ортинський.

Кошти на будівництво церкви були не єдиними видатками парафії. Великі кошти було витрачено на внутрішнє облаштування церкви, розмалювання церкви у візантійському стилю та вівтарні образи. Крім того було закуплено приміщення для парафіяльної школи. Це були величезні кошти на той час. Але о. Констанкевич не розчарувався у своєму довір'ї до парафіян. Постійно надходили пожертви на покриття тих

«ЛЕМКІВСЬКЕ ПУЩАНЯ» В ЧОРТКОВІ

12 березня 2005 р.

** Біля пам'ятного знака до 60-річчя депортації: Олександр Венгриновмч, Лариса Сорока, Павло Гербут, Рута Сардига, Ігор Дуда.*

** Співає Леся Кашуба (ансамбль «Яворина»).*

ЗАКЛИК!

– Поможте!
– Поможіть!
– Помогите!
– Pomóżcie!

Дорогы Братя Лемкы – Краяне!

Надходит велика річниця – 60 років закінчыня Другой Сьвітовой Войны (1939-2005 рр.). Штораз веце люди зьвідує ся, ци плянує дахто в якыси спосіб припомнути – одзначыти тоту річницю серед Лемків. Хоц єст то юж дост пізно, але наша лемківска гістория міцно домагатся і упоминат о ріжны спомины з уділу лемківскых хлопців-«добровольців» або іншых на фронтах Другой сьвітовой войны, на котрых уділ брало великє чысло нашого молодого населеня.

Была-бы то напевно велика гісторична справа, єсли до того нашли-бы ся охочы воякы, котры потрудили бы ся тым, же припомнули і написали бы свої спомины з фронтовком «Лемкы на фронтах Другой Сьвітовой Войны 1939-1945 рр.», котру треба бы было писати селами і назвисками, поданыма в Анкєтах.

Чекают і дякуют в імени гісториі:

a) Muzeum – Skansen Łemkowskiej Kultury w Zyndranowej 38-454 Tylawa woj. podkarpackie – p. TEODOR GOCZ

b) Stowarzyszenie Łemków Zarząd Koła 59-204 w Legnicy – p. ADAM BARNA

Лігниця і Зиндранова, стичен 2005 р.

АНКЕТА

1. Село, повіт.
2. Участник.
3. Особы, якы в роках 1939-1945 служыли в Войску Польскым, Армії Червеній та іншых (Імена і назвиска).
4. Дны участи в войску.
5. Де кошарували?
6. Де брали уділ на фронті? (села-міста).
7. Опис ріжных споминів? (як сігат памят).

Лавришин з Шенандоа, о. Августин Лавришин з Маганой Сіті та о. Григорій Грушка з Джерсі Сіті. У 1890 році священиком став о. Теофан Обушкевич, однак через вісім місяців він переїхав до Олифанту. Шамокін знову залишився без священика. Так тривало майже два роки.

Люди були незадоволені таким станом справ. Тому Братство Св. Кирила та Методія звернулося до нового Митрополита у Львові – Андрея Шептицького з проханням про надання священика на парафію Шамокін і послало гроші на дорогу. Коли люди довідалися, що в списку священиків, які мають їхати до США, є о. Іван Констанкевич, лемко за походженням, то, за дорученням Братства, Іван Глова написав до нього листа в грудні 1892 року з проханням приїхати до Шамокіну. Отець Констанкевич відповів, що приїде. І дійсно, 1 травня 1893 року він прибув до Шамокіну. Почалася нова сторінка в історії парафії, бо з того часу вона вже мала свого постійного пароха.

Отець Констанкевич був працьовитим, енергійним і при тому дуже тактовним священиком. Парафіяни любили його, шанували та у всьому слухали. Шанували його також люди інших національностей. Він перейняв керівництво у Церковній Раді і під його проводом розвивалося та поступало вперед релігійне життя у парафії. Незабаром після прибуття, було упоряджено церкву всередині і поставлено іконостас. Також за[illegible]плено будинок для пароха та земельну ділянку під цвинтар.

Тим часом число парафіян постійно зростало. Церква не могла вже помістити всіх вірних. Потрібно було перебудувати існуючу церкву на більшу або будувати нову. Ідею перебудови було відкинуто, бо місце під церкву було невідповідне і невигідне для парафіян. Проте братися до будівництва нової церкви, при невиплачених боргах за стару, було нелегкою справою. Якщо б це залежало від самих парафіян, можливо вони відважилися б на будівництво невеликої церкви. Брак віри у власні сили та спроможності і певні почуття нижчості перед іншими народами та націями, не допускали серед них думки, що вони можуть спромогтися на побудову репрезентативного Божого храму на одній з головних вулиць міста. Вже в травні 1895 року розпочався збір коштів на будівництво. Водночас люди шукали місце, де б мала постати нова церква і роздумували, як би її побудувати незначним коштом.

Отець Іван Констанкевич, беручи до уваги число парафіян, яке щороку більшало, мріяв про будівництво величного храму в одному з найкращих районів міста, з вигідним доступом для людей з різних околиць. Він постійно доводив людям, що український народ не гірший від інших народів і тому повинен будувати церкву у відповідному місці, яка була б рівною найкращим латинським храмам. Його увагу привернула ділянка навпроти католицького храму св. Едварда. Парафіяни не думали про цю площу, власником якої був ірландець Моллін, оскільки вважа-

та вівтарні образи. Крім того було закуплено приміщення для парафіяльної школи. Це були величезні кошти на той час. Але о. Констанкевич не розчарувався у своєму довір'ї до парафіян. Постійно надходили пожертви на покриття тих видатків.

Таким чином, у відносно короткий час постала одна з найкращих церков в Америці, якою гордяться шамокінці. Те, у що вони самі не вірили, стало дійсністю. Великий успіх був наслідком їх глибокої віри та прив'язання до своєї Церкви, обряду й звичаїв, які вони принесли з собою в душі зі старої батьківщини, і великої їх жертовності. Та найважливішою причиною їх успіхів було те, що парафіяни вважали священика за свого провідника, його шанували, слухали та у всьому підтримували. За їх віру, підчинення духовному авторитетові, згоду та єдність Бог благословив їх працю.

Проте не лише будівництвом та облаштуванням церкви і відправлянням Богослужень займався о. Іван Констанкевич під час свого перебування в Шамокіні. Він був всесторонньо розвинутою людиною та володів неабиякими організаторськими здібностями. Отець Іван організував у 1894 році хор «Боян», першим диригентом якого був студент Володимир Сіменович, який приїхав з Галичини і згодом став лікарем у Чикаго. Хор був організований як окреме товариство, що мало свою управу. В 1914 році він був переіменований у хор «Бандурист». Своїми концертами та виставами він причетний до поширення національної свідомості та любові до української пісні. Парафія у Шамокіні також мала духовий оркестр, організатором якого також був о. Констанкевич. В часи свого найкращого розвитку число оркестрантів доходило до 50. Всі інструменти було закуплено на кошти парафії. Вони мали можливість виступати з концертами перед своїми та чужими. Проіснував духовий оркестр до Другої світової війни.

Священик та парафіяни чудово розуміли значення парафіяльної школи. Вони знали, що їх діти, якщо їх не виховати в релігійному дусі, не зможуть стати чесними людьми. Без знання своєї мови, історії, обряду, вони скоро відчужаться від своїх батьків та Церкви. Тому, як тільки було збудовано церкву, одразу було засновано й першу цілоденну парафіяльну школу. Навчання релігії в цій школі було на першому місці і вчив її сам священик, а дяковчителі навчали української мови, історії та географії.

Після тримісячної хвороби 19 квітня 1918 року помер о. Іван Констанкевич, що був парохом у Шамокіні протягом 25 років. Після нього в 1918-1924 роках душпастирями були о. Нікон Романюк, о. Константин Курило, о. Володимир Сполітакевич, о. Михайло Кузів, о. Михайло Олексів. 2 січня 1922 року поблагословив церкву у Шамокіні Митрополит Андрей Шептицький, який у своєму зверненні до вірних закликав їх до подальшої праці над утвердженням та розвитком релігійного життя парафії.

Была-бы то напевно велика гісторична справа, єсли до того нашли-бы ся охочы воякы, котры потрудили бы ся тым, же припомнули і написали бы свої спомины з фронтовой дорогы. З тых споминів вышла-бы дост добра книжка. Не о зброї, техніці і стратеґії воєнній, але на тему фактографічного і гісторичного значыня, а найбардже о войсковым пережытю соток, а може і тисячах нашых вояків-«добровольців», загнаних під примусом на фронт, без одповідного войскового приготовліня, з чого повстали траґедиї декотрых родин, до якых не вернули ся з фронту їх сынове.

Маме велику надію, же на наш Заклик одозвут ся давны воякы, якы пережыли і дожыли той 60-ой річниці. Спомины можут писати братя і сестры, або сусіде, родина і знайоми, єсли мали нагоду запамятати даякий спомин з воєнной дорогы.

Памятайте, же на Вашы дописы – Анкеты чекают гісторія і прийшле поколіня. Але найперше чекают особы, котры зберут, уложат, напишут і выдадут книжку під наго-

4. Дны участи в войску.
5. Де кошарували?
6. Де брали уділ на фронті? (села-міста).
7. Опис ріжных споминів? (як сігат памят).
– дорога,
– муштра,
– присяга (ден, рик),
– яка специяльніст войскова,
– фронт, боі, раненя, забити.
8. Якы памяташ імена і назвиска командирів?
9. Де застав конец войны?
10. По войні: де ся нашли, в якых краях? Поіменно або разом.
11. Выселіня – Осьвєнцім, Явожно, поіменно.
12. Одзначыня: хто, якы?
13. Ци быв і хто єст комбатантом.

Увага: – спомины можут писати родиче, братя, сестры, діти;
– писати, як кому ліпше і хто як потрафит, не мусит быти Анкета;
– фотографії по выкорыстаню вернеме;
– на Анкеты чекаме до липця 2005 р.

Долі людські

МОЇ УНІВЕРСИТЕТИ

Після переселення на Східну Україну, мене цікавило все: природа, люди, побут, мова. Ми виросли в зелених горах, а тут безкраї степи, тільки при дорогах де-не-де високі тополі. Люди там добрі, сердечні, щирі, але збідовані, виснажені війною та тяжкою працею в колгоспах. Весь тягар господарки ліг на жіночі плечі.

Голова сільради без однієї руки – добряк, сказав мені: «Беріть молодший клас і працюйте!» Ми, лемки, маємо інший акцент, наголос вимовляємо неправильно. Думаю, діти будуть мене поправляти. Пішла в Миргород у шпиталь працювати. Тамтешні українці називали нас «полячками». Брало зло! В Польщі ми – ukraińskie bydło, а в Україні стали «поляками». Де логіка? Працювала в шпиталі до пізньої осені. Дивлюся, наші люди почорніли від степового вітру і сонця, на фірах з діточками, через Миргород з «раю» вертають назад додому. Думаю, і я повернуся. До Львова приїхала увечері і тут мене обікрали. Пожитки були невеликі – валізка з одежою. Залишилася в тому, що на собі мала і з портфелем, в якому були університетські лекції.

В Галичині на той час йшли масові арешти, людей вивозили в Сибір. Я зуміла перейти кордон, але з пограничної зони ще не вийшла. Падав сніг і прикордонники по слідах мене знайшли. Думали, що піймали великого політика, бо лекція з історії України була не так написана, як прийнято. І пішло-поїхало...

Заслали мене в Сибір за колючий дріт, в Красноярський край, станція Злобіно. Там перебувало 15 тисяч в'язнів різних національностей. То була дармова робоча сила, яка будувала різні об'єкти на Єнісеї. В тому таборі я зустрічала мудрих людей науки і культури. Були тут росіяни й українці – «враги народа», які каралися з 1937 року.

Свої університети я закінчувала на березі Єнісею, в тайзі на лісовирубках. Нарешті закінчився строк мого покарання. Їду останнім пароплавом, бо ріка вже замерзла. На воді з'явилися білі шапки крижин, а ніс пароплава розкидає їх. Я часто виходжу з каюти на палубу, милуватися тим краєвидом. Якось лоцман замірював глибину води. Ми розговорилися. Його заслали в Сибір за те, що він був сином латиського посла. З Риги забрали 600 визначних родин і вивезли в тайгу, до холодних землянок. Давали 300 грам хліба на добу. Через деякий час залишилося 100 родин, решта вимерла від голоду, холоду і цинги...

У мене похилий вік, я багато пережила і хочу, щоб люди, особливо молоді, знали правду про нашу трагічну історію.

Марія КУЗЯК-ШЛЯНТА,
м. Львів.

Лемку! Маш бесідувати, гварити, мовити, повідати, радити, речы, ґадати.
Втовди лем будеш собом і шанувати Тя будут Люде.

Продовженя. Початок в №46, 47, 48.

Анна ВОРОБЕЛЬ, м. Тернопіль.

ЦЬВІТ ПАПОРТИНИ

Новеля

– Анцю, а кілько твоі вовки мают клясів, же сут такы мудры, – засьміяв-ся дід Ілько.

– Йой, Юлюсь, – повіла баба Марина, – Анця – дівча, а ты так з ньом бесідуєш.

– А ты, Ільку, – повіла баба Марина, – хыбаль не знаш, якы вовки хытри і підступни?

– Жебы-с, Анцю, знала. Як кін буде летів на повну силу, то вовк му не страшни.

– Йой, дітино, – повів дід Ілько, – вовк не є такі гупи, жебы далеко летів за кінми. Вовк видит, ци ту буде здобич, ци ні.

Най берут зо собом карабін, – розкогутив-ся Юлько.

– Пошто? Они мают коні, – лем, жебы на них сісти, а тоти сами знают, што робити.

– А чом они вчера не втікали, лем чекали, што мы ім повіме?

– Чом, чом, я незнам, лем я думам, же в лісі, штоси такє было, же коні мусіли выберати. Повіч мі, як то было?

– Мы стояли на дорозі, бо коні чогоси не ішли дале. Марися перша зауважыла тото, же єй кін озерат-ся на ліс. Мій Каштан, стояв, не озерав-ся, лем стригав ухами. Раптово, без жадного звуку, він обертат-ся до лісу, і я узріла вовкови очы.

– А ты, дітино, знаш, же твій Каштан зберав-ся нападати на того вовка, – повів дід Ілько.

– Чого він мня не попередив, лем сам робив тото на свій розсуд.

– Мене тіж дивує, така його поведінка, – замыслив-ся Михал, – Чом коні стояли тихо. О чім они такім знали, же мусіли мовчати?

Анця аж тепер спомнула о двох вершників, лем не могла того повісти.

– Няню, а што кін бы зробив з тым вовком?

– Што? Для такого коня вовк, то забавка. Вовк страшни для уці, козы, телят. А кін бере го зубами, бє об землю, а решту добиват копытами.

– Як єден вовк, – повіла Анця, – а як іх буде більше?

поніміли? Кін іщы здалека дає знати, же вовк ся зближат, а ту головом крутит, а сам ся не візве.

– Ты про вершників тіж ся не признала?

– Ім лем ся признай, то юж до ліса нигде не пусьтят, – пожаліла-ся Марися.

– Я тіж о тім нич не повідала. Не то, жебым не повідала, а чысто о них забыла, аж мі няньо о них напомнули.

– Як напомнули? – мало не скричала Марися.

– Они тіж ся чудували, чом коні стояли тихо, а потім мі повіли, же в лісі мусіло штоси такє быти, же коні стояли тихо. Я си втовди і спомнула о них. Лем знаш о чім я іщы ся довідала? Же няньове разом зо своіма Ворониими водят на цьвіченя і нашых Каштанів.

– Чого ся ти так здає?

– Бо они мі сами оповіли, што буде робив кін, як на нього вовк нападе. А ты мі повіч, што мы даколи нашых кони такє вчыли? То чом они таки сут певни, што нашы коні вовка забют легко.

– Мі тепер стає зрозуміло і тото, же они ходят з кінми і ночами.

– Видиш сама, же г-ночы они роблят, і дост небезпечну роботу.

– Што ту дивного, они знают кадиль ходят вовки. А мы ся дивуєме, чого они берут зо собом бронь.

– А, як мы ся перше не догадали, чом то нашы коні такы мудри. Они іщы сами єден од другого ся вчат. Я нераз виджу, як коні на луках ся пасут, і лем котриси кін голосніше заірже, то чогоси нихто на тото не звертат увагу, лем Вороний нараз піднимат голову. Як вшытко добрі, зас ся пасе, а лем жебы ся немирили, то іде і дакого кусат.

– Анцю, як іщы си так кус побесідуєш, то я юж не буду знала, што думати. Я юж сама не раз думала-м, яки тоты люде гупи, а тепер єм певна, жем-ся не помиляла. Так мі здає-ся, же Бог бы веце выграв, якбы за ним ішли коні, а

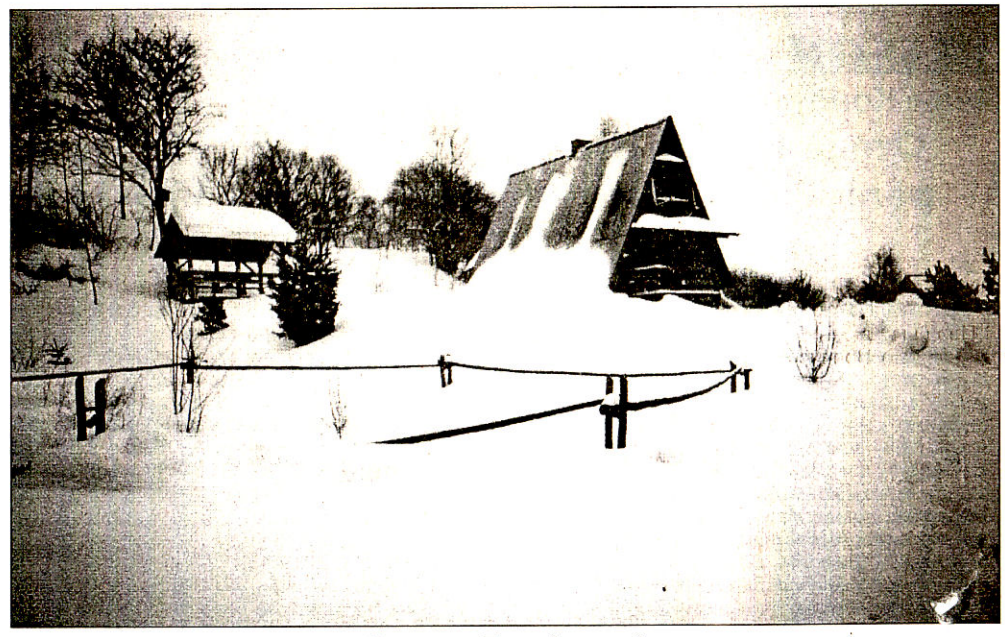

Зима на Лемківщыні.
Святкова Велика, 6.03.2005 р.

Фото І. Дуди.

Любов ПАВЛОВА-ПЕТРОНЧАК
с. Сокільники Пустомитівського р-ну на Львівщині.

Про себе: *Народилася 1955 р. в м. Самбір у родині депортованих з Польщі. Батько Михайло Петрончак зі с. Королик, мати Ганна Буряк зі с. Поляни-Мостівські. З дитячих років бабуся Юлія багато розповідала мені про чудовий край, де народилася і жила. Навчила нас, внуків, лемківської мови, якою я володію і досі розмовляю з краянами. Я не поетка, але серце підказало написати і поділитися побаченим, пережитим. Хочу, щоб розвивалася наша лемківська культура.*

РАНО

Рано на землю ся спустило,
Сонечко іщы не вставало.
Пташечка защебетала,
На траві росинка лежала.

Босе дівчатко ішло,
Росичку ножками топтало –
Вшытко в природі
Одо сну вставало.

Мовчали і горы, і лісы,
Поляны зеленіли,
Квіточки в борозді
О што-си радили.

Квіточки росли всякы,
Ріжных кольорів –
То травы лікарскы

ВЕЧЕР

Літній вечер
На горы ся опустив.
Стало свіженько,
На души красненько.

Повітря – чыстіцьке
Таке легіцьке:
Дыхаш і не чуєш
І сьвітом ся любуєш.

Місяц на небі
Сьвітит ясно,
Зьвізди ся усьміхают –
Барз красно.

го зубами, бє об землю, а решту добиват копытами.

– Як єден вовк, – повіла Анця, – а як іх буде більше?

– По-перше, вы мали двох кони, а, по-друге, вы – ґаздині, то мали бы-сте ім помагати. Лем не дати вовку скочыти коню на карк, бо они знают, де коня вхопити зубами, жебы він ослаб. То, як думаш, робити в такім випадку?

– Я бы-м повіла коню: лігай!, а потім довго палицьом была-м вовка по очах.

Дід Ілько засміяв-ся. Най си берут зо собом карабін, як вовку стрілит в голову, то юж коня отпустит. Тілько треба зараз іти домів, жебы коню обмыти рану змиіном труйком, бо могло быти закаженя.

– А іщы буде ліпше, як будете ходити до лісу з братами, – повіла Марина. – Анця має Юлька і Ілька, Марися тіж ма брата, тож буде певніше.

– Лем вшытки – діти, а вовк то єст вовк, – повів Михал. – Бронь треба брати. Лем найпевніше – скач на коня і дай му волю. Він зна, што робити.

З-за кєры вказали-ся коровы.

– Тето Марино, – почув-ся Марисін голос, – Пожене Анця коровы пасти?

– А ты юж ся виспала? – звідала-ся Анціна мама.

– Юж. Мама мня зогнали, іщы добрі-м не легла.

– То юж пущу. Може си при коровах кус поспите. Паша на луках ладна, пасти ся є на чім, коровы ся вам будут пасти, а вы сой по черзі поспите.

Баба Марина помогла вигнати отару на дорогу.Анця з Марисьом погнали худобу дале на лукы. Як ся лишыли лем обі, Марися звідала-ся Анці, ци она повідала дома о вовках.

– Повідала-м.

– І што они на то одповіли?

– Же треба сідати на коня, а він сам зна што робити.

– А нашы вшытки, якбы-ся змовили, нич лем повторяли: чом коні поніміли, чом коні я юж не буду знала, што думати. Я юж сама не раз думала-м, яки тоты люде гупи, а тепер єм певна, жем-ся не помиляла. Так мі здає-ся, же Бог бы веце выграв, якбы за ним ішли коні, а не тоты гупи і смаркати люде.

– Та Бог бы може виграв, лем мы за кым бы-сме ішли.

За бесідом незчули-ся, як з коровами пришли на пашу.

– Анцю, ци ся ту зостаме на дідових луках, ци поженеме на дальны лукы?

– Отсаль буде нам ближче нести траву домів. Най ся коровы пасут, мы сой кус одпочнеме і будеме рвати траву до плахтів.

– Марись, Анцю! Чого сідите? Ляжте си і поспийте.

– Они ся озернули – за нима ішли іх мамы. Они несли мотикы.

– Вы ідете дзьобати бандурки? – звідала-ся Анця.

– Треба іх порушати помеже рядками, бо час юж підгортати, – повіла єй матір. – Чого си не ляжете, коровы ся вам пасут?

– Зараз будеме рвати отаву до жолоба коровам.

– Йой, діти не мучте-ся з тым, хлопи накосят і привезут возом.

– Они накосят якой ся ім удаст, а мы навыбераме си мягкой, сочной, жебы корова ся мала з чого доіти.

Дівчата смотрили своім мамам вслід і жаліли, же они так скоро од них ся оддаляли. Марина і Анна, то были си дві рідни сестри. Марина отдала-ся і пішла за невістку, а Анна лишыла-ся дома. Жыли си єдна от другой недалеко. Анна над ріком в нижнім долі села, а Марина на верхнім кінци, під лісом. Барз ся любили і як ся ім породили дівчата, то Анна назваласи дочку Марисьом, а Марина – Анцьом.

– Марися! – ім крикла навздогін. – Як поженеме коровы, то вийти до вас?

Єй мама ся обернула і повіла, же роботи не дуже і сами ся скоро вернут коровы доіти.

(Далі буде).

О што-си радили.

Квіточки росли всякы,
Ріжных кольорів –
То травы лікарскы
На котрых люде ся знали.

Дякуємо Тобі, Боже,
За наш рай земний.
Поклін Тобі низенький
Од цілого серденька!

Сьвітит ясно,
Зьвізди ся усьміхают –
Барз красно.

Водичка в потічку
Тече собі тихіцько.
Деси під гором
Грают музыки.

Людовы типы з Лемківщыни.
Мал. В. Боратиньскі. Краків. 1938.

З лемківского гумору

ПОСЬМІЙМЕ-СЯ КУСЦЬОК

(Жарты для наймолодшых – од Ванця)

МА НОЖКЫ

– Ванцю, твій малий братик юж ходит?
– Іщы ніт, але ножкы юж ма.

МУСИМЕ ГРІШЫТИ

На уроці релігії:
– Ванцю, што маш зробити, жебы достати отпущеня гріхів?
– Мушу перше нагрішыти.

БЕЗ ГРЕБЕНЯ

– Ванцю, што ходиш нечесаний?
– Бо не мам гребеня.
– То куп си го.
– Є!.. Втовды мусів бым ся чесати.

КІЛЬКО РОКІВ

– Ванцю, кілько маш років?
– Сім. Мав бы-м вісем, але рік хорував.

СКУПАВ-СЯ

– Ванцю, чом стоіш під дойчом? Змокнув-єс як хлющ.
– То я ся ховам од мами. Она мня купати хце.

"Дзвони Лемківщини" -
часопис Всеукраїнського Товариства "Лемківщина"
Наша адреса:
46001, м.Тернопіль, бульв. Т.Шевченка, 21.
Реєстраційне свідоцтво ТР 145
Замовлення № 24. Тираж 1000
Обсяг 1 друк. арк. Друк офсетний.
ПВК "Збруч", м.Тернопіль, вул. Живова, 11

Редактор Ігор ДУДА
Редакційна колегія:
Парасковія ТРАЧ - відповідальний секретар, *Олександр ВЕНГРИНОВИЧ* (Тернопіль), *Микола ГОРБАЛЬ* (Київ), *Степан КРИНИЦЬКИЙ* (Івано-Франківськ), *Володимир РОПЕЦЬКИЙ, Ярослав ШВЯГЛА* (Львів).
Комп'ютерний набір і верстка - *Тарас ВАШКІВ.*
Висловлені авторами думки можуть не співпадати з позицією редакційної колегії.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор публікації.
Редакція залишає за собою право редагувати та скорочувати тексти.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.

www.lemko.org
2010.08.10 14:49:51
+03'00'